

novi

vičke

november 2006

Ugotavljanje in priznavanje zmožnosti odraslih za izobraževanje in zaposlovanje - za uvod * Možnosti razvoja in vpeljave nacionalnega sistema priznavanja znanj in spretnosti v visokem šolstvu * Predstavitev Centra za validacijo iz Malmöja * Kako lahko IKT vpliva na razvoj ključnih kompetenc	3-11	TEMA MESECA
TVU 2006 smo slovesno začeli na Jesenicah * Vabilo na srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU 2006 * TVU 2006 na Srednji ekonomski šoli Celje	12-14	TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2006
Dogovori z 42. seje	15-16	O DELU STROKOVNEGA SVETA ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH
<i>Za učenje ni nikoli prepozno</i>	17-19	IZ SVETA
<i>Več daš, več imaš!</i>	20-21	PONUJAJO VAM
Online tečaji tujih jezikov * Ponudba e-izobraževanja	22-25	KOTIČEK JE VAŠ
Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje * Vabilo na usposabljanje <i>Osebni izobraževalni načrt</i>	26-28	PRIPRAVLJAMO
	29	POSVETI/KONFERENCE
	30	NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

PROGRAMSKA ZASNOVA NOVIČK

Novičke so strokovno glasilo za izobraževanje odraslih v Sloveniji. Z Novičkami želimo izboljšati obveščenost vseh, ki delamo na tem področju, ali pa smo kakor koli povezani z izobraževanjem in učenjem odraslih v Sloveniji.

V Novičkah objavljamo tele vrste informacij o izobraževanju in učenju odraslih doma in v svetu:

- opis in prikaz dogodkov in dejavnosti v izobraževanju odraslih;
- opis razvojnih, raziskovalnih in drugih programov in projektov;
- sporočila o organizacijah, njihovih potrebah, načrtih in dejavnostih;
- podatke o izobraževalnih programih in razvoju programov;
- sporočila o politiki in strategiji izobraževanja odraslih;
- novice v upravljanju in zakonodaji;
- statistične podatke;
- mnenja, stališča in predloge;
- podatke in informacije o možnostih in virih za učenje;
- podatke o napovedanih prireditvah, posvetih, publikacijah in drugih strokovnih dogodkih;
- prikaze novih knjig, člankov, didaktičnega in drugega gradiva ter novice s knjižnega trga;
- novice iz naših knjižnic, predvsem iz knjižnice ACS.

V Novičkah objavljamo kratke, jedrnate, objektivne in nepristranske prispevke.

Novičke izhajajo praviloma vsak mesec, gradivo za posamezno številko zbiramo do 10. v mesecu. Za poglobitev stikov z našimi partnerji v tujini izdajamo Novičke trikrat na leto v angleškem jeziku. Prejemniki Novičk so posamezniki in organizacije; tisti, ki se ukvarjajo z izobraževanjem in učenjem odraslih poklicno, in tudi tisti, ki delajo to prostovoljno (v društvih, strokovnih, verskih, političnih in drugih prostovoljnih organizacijah). Novičke pošiljamo brezplačno. Tako bo tudi v prihodnje, če bomo lahko stroške izdajanja poravnali iz javnih sredstev, namenjenih izobraževanju odraslih.

Novičke ureja in izdaja ACS.

Odgovorni osebi sta mag. Zvonka Pangerc Pahernik, vodja tematskega področja, in Nevenka Kocijancič, urednica.

Oblikovanje: Lina design

Prelom in tisk: Tiskarna Pleško

Naslov uredništva: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, 1000 Ljubljana,

telefon: 01 5842 560, faks: 01 5842 550, internet: <http://www.acs.si>, el. naslov: nevenka.kocijancic@acs.si

Novičke lahko preberete tudi na internetu: <http://www.acs.si/novicke/>

ISSN 1408-6484 (slovenska izdaja - tiskane)

ISSN 1581-3770 (slovenska izdaja - online)

Naklada 2.000 izvodov

Izdajo glasila Novičke denarno omogoča Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve.

TEMA MESECA

Ugotavljanje in priznavanje zmožnosti odraslih za izobraževanje in zaposlovanje

Za uvod

Konec oktobra je Evropska komisija objavila sporočilo o izobraževanju in učenju odraslih s pomenljivim naslovom *Učenje odraslih : za učenje nikoli ni prepozno*. V njem ugotavlja, da je treba (kljub nespornemu napredku večine članic pri vključevanju izobraževanja in učenja odraslih v nacionalne strateške dokumente in reformne načrte) vso pozornost usmeriti od načrtov k usklajenemu delovanju mnogih akterjev pri vpeljevanju sistema izobraževanja odraslih.

Med petimi ključnimi sporočili za usmerjanje prihodnjih dejavnosti, ki jih predstavljamo v tej številki, v sporočilu med drugim opozarjajo na potrebo po priznavanju in potrjevanju vseh vrst učnih dosežkov odraslih. Prav priznavanje dosežkov, ki so rezultat formalnega, neformalnega in priložnostnega učenja, je ključni povezovalni kamen v strategiji vseživljenjskega učenja. Učni dosežki posameznika morajo biti ovrednoteni, priznani in veljavni, ne glede na mesto ali način, na katerega so bili pridobljeni. Posamezniku omogočijo vpogled v njegove prave zmožnosti, pomagajo mu razumeti položaj, v katerem se nahaja, motivirajo izobraževalno nedejavne za vključitev v izobraževanje na izbrani zahtevnostni ravni brez formalnih ovir, pripomorejo k doseganju točk po delih programov oziroma popolne in zelene formalne izobrazbe in usposobljenosti. Proces priznavanja dodaja vrednost predhodnemu učenju, posameznikom in skupnostim prihrani čas in stroške zaradi krajšega izobraževanja, ki upošteva predhodno znanje in že dosežene kompetence.

Skoraj vse evropske države so v zadnjih letih sprejele ukrepe in pričele vpeljevati različne sisteme potrjevanja. Na Evropskem svetu leta 2004 sprejeta *Skupna načela za ugotavljanje in vrednotenje neformalnega in priložnostnega učenja* so jim pomagala k večji veljavi in zaupanju v uporabljene pristope. Ne glede na doseženo Evropska komisija v sporočilu poziva članice, da v naslednjih petih letih:

- vpeljejo sisteme ugotavljanja in potrjevanja (ovrednotenja in priznavanja) neformalno in priložnostno pridobljenih znanj v svoje nacionalne sisteme na podlagi dosedanjih izkušenj in z upoštevanjem že omenjenih Skupnih načel za ugotavljanje in vrednotenje neformalnega in priložnostnega učenja;
- v nadaljnji razvoj metod in sistemov vrednotenja vključijo vse pomembne socialne partnerje z namenom povečati zaupanje v postopke ter jih promovirati;

- izboljšajo metode preverjanja in ocenjevanja ter predvsem povečajo usposobljenost izvajalcev za njihovo uporabo, kar je ključno za vzpostavljanje kakovosti in verodostojnosti;
- primerno preoblikujejo cilje izobraževanja in usposabljanja na vseh ravneh, da bodo odražali učne dosežke in rezultate procesa učenja v smislu kompetenc. Prav to, navajajo v sporočilu, je ključno za izpeljavo procesov vrednotenja;
- povežejo razvoj orodij za validacijo z razvojem nacionalnih kvalifikacijskih ogrodij.

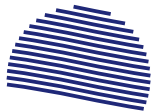
Pri vrednotenju neformalno pridobljenih znanj odraslih so bili v Sloveniji - poleg sprejetja *Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah*¹ - narejeni premiki na sistemski ravni tudi pri vrednotenju in priznavanju neformalno pridobljenih znanj odraslih pri vključevanju v višješolsko in terciarno izobraževanje odraslih (izredni študij). Oba področja zakona to možnost dopuščata, sprejeta pa so bila tudi *Izhodišča za ugotavljanje, preverjanje in potrjevanje predhodno pridobljenega znanja in spretnosti v višjem strokovnem izobraževanju in izhodišča za prilagajanje izobraževanja za izredne študente v višjem strokovnem izobraževanju*², ki natančneje opredeljujejo postopek, pristojnosti in pogoje, pod katerimi se upoštevajo predhodno pridobljena znanja.

V tokratni **temi meseca** govorimo o prvih poskusih vpeljevanja sistema priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja v slovenski visokošolski prostor in o izkušnjah ustanove iz Malmöja, ki se med drugim prav posebej ukvarja z vprašanji ovrednotenja kompetenc pripadnikov marginalnih ciljnih skupin, kot so, na primer, ekonomski migranti na visoko industrializiranem švedskem jugu. Z razvojem in vpeljevanjem različnih postopkov in metod za ovrednotenje pridobljenih kompetenc odraslih, še posebej tistih z nižjimi ravnmi izobrazbe, se ukvarjamo na Andragoškem centru v nekaterih mednarodnih projektih. Med njimi sta *Delo kot vir učenja (Value of Work)*, o katerem smo v Novičkah že pisali, ter *Portfolio v programih za razvijanje ključnih kompetenc (Key Skills Portfolio Assisted Learning - Key PAL)*, ki smo ga pravkar zaključili z izdajo priročnika za tutorje in uporabnike elektronskega portfolija, ki se v Evropi vse pogosteje uveljavlja kot ključna metoda in dokument v postopkih ugotavljanja in priznavanja znanj, spretnosti in drugih kompetenc posameznikov.

Metka Svetina (metka.svetina@acs.si), ACS

¹ Zakon o spremembah in dopolnitvah Zakona o nacionalnih poklicnih kvalifikacijah (ZNPk-B) je sprejel Državni zbor Republike Slovenije na seji 2. novembra 2006. Objavljen je v Ur. listu RS 118/2006.

² Izhodišča za ugotavljanje, preverjanje in potrjevanje predhodno pridobljenega znanja in spretnosti v višjem strokovnem izobraževanju in izhodišča za prilagajanje izobraževanja za izredne študente v višjem strokovnem izobraževanju. Ljubljana : Zavod Izobraževalno razvojni center, 2006

Ugotavljanje in priznavanje zmožnosti odraslih za izobraževanje in zaposlovanje

Možnosti razvoja in vpeljave nacionalnega sistema priznavanja znanj in spretnosti v visokem šolstvu

Človek se uči vse življenje. Le (manjši) del tega učenja teče v formalnih ustanovah, ki za izkazano znanje podelijo spričevalo ali diplomo. Pa vendar so ta spričevala v življenju zelo pomembna; včasih celo bolj kot vse znanje, ki ga pridobimo neformalno ali priložnostno. Zato je izredno pomembno, da celoten nabor posameznikovega znanja in izkušenj postane viden in ovrednoten, ne glede na to, kje in na kakšen način je bilo znanje pridobljeno.

Na UP Fakulteti za management v Kopru (FM) letos zaključujemo mednarodni projekt *Implementiranje sistema priznavanja neformalnega in priložnostnega učenja v slovenski visokošolski prostor*, ki ga sofinancira Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in tehnologijo (MVZT). V projektu preučujemo možnosti in načine, kako bi znanja, ki jih posamezniki pridobijo na delovnem mestu, na raznih usposabljanjih in seminarjih ter v vsakdanjem življenju, prepoznali in ovrednotili. V projektu sodelujejo dr. Nada Trunk Širca, mag. Doris Gomezelj, Živana Marčeta in Katarina Košmrj z UP FM.

V nekaterih državah Evropske unije, ki so take sisteme že vpeljale, so ugotovili, da ima sistem številne pozitivne učinke: posameznike motivira, da se vključijo v formalno izobraževanje, med zaposlenimi pa poveča motivacijo in interes za udeležbo na ponujenih usposabljanjih in organiziranih izobraževanjih v podjetju. S skrajšanjem časa študija, ki ga omogoča, postane ta bolj dostopen posameznikom, ki se zaradi službenih ali drugih obveznosti težko odločijo za formalno izobraževanje, znižajo pa se tudi stroški za potencialnega študenta in za izobraževalno ustanovo. Na UP FM priznavanje znanj in spretnosti, pridobljenih pred vpisom, teče od letošnjega študijskega leta. Priznavanje neformalnega izobraževanja in priložnostnega učenja lahko razumemo tudi kot prizadevanje za prilaganje študijskih programov, oblik in metod izobraževalnega dela potrebam trgu dela.

V okviru projekta smo v ta namen na UP FM organizirali dva posveta. Prvi je bil **28. junija** v Kopru na temo *vključevanja vseživljenjskega učenja tudi v visoko šolstvo*, drugi z naslovom *Priznavanje znanja in spretnosti v terciarnem izobraževanju* pa je bil **19. oktobra** na Brdu pri Kranju.

O pomembnosti tematike priča dejstvo, da je imel uvodni nagovor na drugem posvetu minister *dr. Jure Zupan* iz MVZT. Osnovni namen drugega posveta je bil udeležence sez-

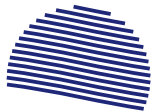
naniti s pravno podlago za priznavanje znanj in spretnosti v terciarnem izobraževanju v Sloveniji in s primeri dobre prakse iz tujine. Predstavila sta jih *prof. dr. Arnaud Haeringer* iz Universite de Haute Alsace (Francija) in *dr. Aune Valk* iz University of Tartu (Estonija). V Franciji sistem priznavanja znanj uspešno deluje že več kot desetletje, Estonci pa ga izvajajo od leta 2003. O pravnih možnostih za vzpostavitev sistema v Sloveniji je govorila *Anita Jesenko* iz MVZT. Temelj za vpeljavo sistema meril predstavlja 35. člen *Zakona o visokem šolstvu* (Ur. list RS 100/2004), njegov 49. člen pa nalaga Svetu za visoko šolstvo, da merila za priznavanja znanja in sposobnosti, pridobljenih pred vpisom v visokošolski program, tudi podrobneje določi. To je bilo do neke mere storjeno s sprejetjem *Meril za akreditacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov* (Ur. list RS 101/2004), kjer so merila za priznavanje v 9. členu posebej opredeljena.

V drugem delu posveta so bili dejavnejši udeleženci. V treh delavnicah z različnimi tematikami so skušali določiti smernice za oblikovanje sistema: orodja, merila in postopek ocenjevanja, kratico in obliko sistema ter elemente promocijske akcije.

Med udeleženci posvetov smo izpeljali anketo o poznavanju možnosti, ki jih sistem nudi, in dali predloge za sistem. Ugotovili smo, da velika večina udeležencev, ki so bili predvsem iz vrst različnih izobraževalnih ustanov (ne iz gospodarstva), ne ve, da se znanja in spretnosti lahko priznavajo in da se na nekaterih fakultetah posameznikom to že omogoča. Zelo različna so mnenja glede deleža znanja in izkušenj, ki naj bi se priznal, in glede vloge delodajalcev v postopku priznavanja. Večina anketirancev je predlagala portfolijo (tudi zbirna mapa ali listovnik) kot eno glavnih orodij za izkazovanje znanj in spretnosti.

Vsebinsko zbirne mape so podrobneje določili udeleženci v eni od treh delavnic na posvetu. Vanjo bi vključili formalna potrdila in opis delovnih in drugih izkušenj (priporočil delodajalcev ne bi vključili zaradi vprašljive objektivnosti). Namesto tega so kot ocenjevalno orodje predlagali intervju. Merila naj bi bila določena na nacionalni ravni, ocenjevanje pa naj bi na vsaki ustanovi posebej opravila štiričlanska komisija po francoskem zgledu. Predlagali so tudi, da bi kandidatu skozi postopek pomagal za to posebej izurjen svetovalec. Ocenili so, da bi stroški postopka za enega kandidata znašali med 150- in 200.000 tolarji. Soglasja o plačniku stroškov niso dosegli. Med predlogi so bili predvsem delodajalci, izobraževalne ustanove, pristojno ministrstvo in seveda kandidat sam. Vsekakor bi ministrstvo in izobraževalne ustanove morale kriti stroške promocije sistema. Ta naj bi temeljila na zgibanki z osnovnimi informacijami in publikaciji s podrobnejšo predstavitvijo sistema in postopka priznavanja znanj.

Katarina Košmrj (katarina.kosmrj@gmail.com),
mag. Doris Gomezelj (doris.gomezelj@fm-kp.si)
in Živana Marčeta (zivana.marceta@fm-kp.si),
UP Fakulteta za management Koper

Ugotavljanje in priznavanje zmožnosti odraslih za izobraževanje in zaposlovanje

Predstavitev Centra za validacijo iz Malmöja

Center za validacijo¹ iz Malmöja (Švedska) je partner Andragoškega centra v mednarodnem projektu *Delo kot vir učenja (Value of Work)*. Je zanimiv primer ustanove, ki jih v našem prostoru še ne poznamo. Ustanovljen je bil pred štirimi leti in s svojo dejavnostjo in izkušnjami predstavlja model za vpeljavo programa validacije kompetenc odraslih po letu 2007 na celotno področje Švedske.

Na Švedskem so leta 2003 ustanovili nacionalni odbor za ovrednotenje kompetenc in znanja prebivalstva ter sprejeli vrsto nacionalnih dokumentov, s katerimi so opredelili cilje in načela tega procesa. Vrednotenje kompetenc je v dokumentih definirano kot proces, ki na strukturiran način vključuje odkrivanje, dokumentiranje, ovrednotenje in priznavanje vsega posameznikovega znanja in spretnosti, ne glede na način pridobivanja. Dokumenti posebej izpostavljajo tri okoliščine, v katerih je validacija kompetenc izjemnega pomena:

- v izobraževanju zaradi krajšanja izobraževalnega procesa in individualizacije vsebin izobraževanja glede na že doseženo raven posameznikovih kompetenc,
- pri poklicnem svetovanju in svetovanju za izobraževanje,
- pri zaposlovanju in razvoju poklicne poti na delovnem mestu.

Center deluje v okviru mestne uprave. Je del oddelka za izobraževanje odraslih in tesno sodeluje z izobraževalnimi ustanovami, združenji delodajalcev ter zavodi za zaposlovanje na območju celotne regije. Njegovo delo nadzoruje nadzorni odbor, ki je partnersko sestavljen, vodi pa ga mestni svetnik, pristojen za izobraževanje odraslih, integracijo in zaposlovanje. Osnovna finančna sredstva za njihovo dejavnost zagotavlja mesto, ki krije stroške za delo strokovnega osebja, dveh vodij projektov ter svetovalca za izobraževanje in poklicno svetovanje; del sredstev pridobijo na trgu s prodajo svojih uslug. Največji koristniki njihovih storitev so zavodi za zaposlovanje, ki v postopke vključujejo brezposelne osebe. Delujejo po načelu, da mora vsak, ki želi ovrednotiti svoje kompetence, ta postopek tudi plačati. Del potrebnih sredstev pridobijo tudi iz nacionalne izobraževalne agencije ter iz evropskih skladov, s katerimi financirajo projekte, ki so namenjeni brezposelnim priseljencem. Malmö je namreč mesto z veliko in nenehno rastočo populacijo priseljencev. Da bi olajšali njihovo socialno integracijo v novo okolje, so na ravni mesta sprejeli vrsto ukrepov. Prav zdaj na centru teče projekt, v katerem imajo novi priseljenci možnost, da pripravijo

¹ Validacija je po SSKJ priznavanje in potrjevanje veljavnosti

svoj kvalifikacijski portfolijo, v katerem dokumentirajo in ovrednotijo vse izobraževalne in poklicne izkušnje (kompetence), ki so jih prinesli iz domačega okolja.

Možnost za ovrednotenje znanja in spretnosti je zagotovljena vsem posameznikom, ki to potrebujejo - bodisi zaradi iskanja zaposlitve ali vključitve v nadaljnje izobraževanje (npr. v srednješolske in visokošolske programe). Potencialni udeleženci so tako Švedi kot priseljenci, zaposleni in brezposelni.

Pomembno področje dela centra predstavlja razvoj novih metod in orodij za validacijo. Zagotavljanje pogojev za raznovrstno ocenjevanje posameznikovih zmožnosti je ena od najbolj pomembnih komponent validacije. Metode za vrednotenje so utemeljene na razumevanju učenja kot neprekinjenega procesa, povezanega z okoliščinami, v katerih posameznik živi in dela. Pri tem na centru zastopajo stališče, da naj, kolikor se le da, tudi validacija teče v realnem okolju učenja oziroma pridobivanja znanja. Izkušnje namreč kažejo, da 'šolski tip' preverjanja in ocenjevanja mnogim odraslim prepreči, da učinkovito dokažejo svoje kompetence. Posebno pozornost namenjajo zagotavljanju kakovosti, zanesljivosti in veljavnosti postopkov in dokumentov, s katerimi se uradno izkazujejo rezultati vrednotenja, saj naj bi bili ti veljavni na nacionalni ravni. Praksa kaže, da se postopek vrednotenja kompetenc odraslega pogosto zaključi z izdelanim predlogom za nadaljevanje izobraževanja. Zelo pomembno pa je, da je dodatno izobraževanje res prilagojeno kandidatu in obsega samo pridobivanje tistih znanj in spretnosti, za katere se je v procesu validacije izkazalo, da jih kandidat nima oziroma jih ne obvlada v zadostni meri.

Postopek validacije posameznikovih kompetenc je kompleksen, individualiziran in skrbno načrtovan proces, ki obsega pripravo instrumentov za ugotavljanje kompetenc (naloge za ugotavljanje ter merila in kriterije), izpeljavo postopka vrednotenja, dokumentiranje procesa in rezultatov (razvoj portfolija, oceno poklicne usposobljenosti) ter svetovanje za izobraževanje. Pri tem sodelujejo strokovnjaki centra z učitelji iz poklicnih šol, mentorji in trenerji v podjetjih, zastopniki sindikatov, združenj delodajalcev ter z univerzo. Ker je pomembno, da je dokumentacija veljavna na nacionalni ravni, se validacija izvaja v skladu z zahtevami nacionalnega kurikula na srednješolski ravni. Z uspešno zaključenim postopkom lahko udeleženci pridobijo kreditne točke za formalne izobraževalne programe.

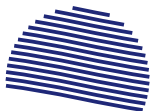
Ugotovljene in ovrednotene kompetence posameznika se dokumentirajo v dveh oblikah (dokumentih), ki naj bi zagotovili visoko stopnjo zanesljivosti oziroma veljavnosti izkazanih kompetenc: v portfoliju (v našem prostoru zbirni mapi dokazil o posameznikovih dosežkih) ter oceni poklicne usposobljenosti (kompetentnosti).

Od leta 2004 na centru izvajajo **oceno poklicne usposobljenosti** kot alternativo obliko ali dopolnitev vrednotenja splošnih kompetenc. Temeljni namen te oblike je zagotoviti

večjo zanesljivost (veljavnost) posameznikove lastne ocene in opisa usposobljenosti. Presojajo poklicne usposobljenosti kandidata izvaja učitelj stroke ali oseba, ki dela na poklicnem področju, za katerega teče validacija, in ima za to dejavnost ustrezno pooblastilo (npr. delodajalcev). Ocenjevanje se izpelje v relativno kratkem času treh do petih dni in lahko teče v realnih delovnih okoliščinah. Začne se z ugotavljanjem in beleženjem delovnih in izobraževalnih izkušenj kandidata, ki je zelo natančno in poglobljeno, saj si mora ocenjevalec ustvariti jasno sliko o posameznikovih sposobnostih. V ta proces lahko vključi tudi pregled portfolija, če ta obstaja. Za izpeljavo te faze obstaja priročnik ter protokol za zapis opaženega, ki zagotavljata določeno stopnjo zanesljivosti. Ocenjevalec beleži v protokol podatke o procesu ter rezultatih. Ob zaključku mora oceniti, ali so izpolnjeni predpogoji za ovrednotenje. V primeru, da so pogoji izpolnjeni, ocenjevalec oceni tudi to, na katere vrste šolski program, licenco in spričevalo se nanašajo. Protokol predstavlja podlago za certifikat, v katerem so navedene poklicne kompetence, ki so jih preverjali, ter kompetence, za katere je kandidat v postopku dokazal, da jih obvlada.

Postopek validacije je do zdaj uspešno zaključilo 420 posameznikov. Najbolj pogosto zastopana poklicna področja so: zdravstvena nega, strojništvo, elektrotehnika, otroško varstvo, gostinstvo, gradbeništvo. Na Švedskem poudarjajo, da so prav s pomočjo projekta ovrednotenja kompetenc posameznikov uspeli vključiti v različne oblike izobraževanja odraslih ciljne skupine, ki so sicer tradicionalno izobraževalno nedejavne (npr. priseljenci, odrasli z nizko ravniyo pismenosti ipd.). Zagotavljanje možnosti tem ciljnim skupinam prebivalstva, da lahko predstavijo in ovrednotijo svoje znanje in kompetence v njim prilagojenih postopkih, ki upoštevajo njihov življenjski kontekst, krepi samopodobo in zaupanje v sposobnosti ter prispeva k večji verjetnosti, da se bodo v prihodnje odločili tudi za nadaljevanje izobraževanja.

Metka Svetina (metka.svetina@acs.si), ACS

Ugotavljanje in priznavanje zmožnosti odraslih za izobraževanje in zaposlovanje

Kako lahko IKT vpliva na razvoj ključnih kompetenc

V današnjem času informacijske tehnologije so možnosti za najrazličnejše oblike učenja nenehno odprte. Računalnik, nepogrešljiv pripomoček na delovnem mestu in v vsakodnevnem življenju, predstavlja temelj za pridobivanje znanj in spretnosti s področja informacijsko-komunikacijske tehnologije (IKT), hkrati pa je pogoj za pridobivanje

bivanje drugih raznolikih znanj, spretnosti in kompetenc. V kakšni meri lahko uporaba računalnika in računalniškega orodja spodbuja pridobivanje in razvoj temeljnih kompetenc, je bilo vprašanje, ki se je porodilo tudi na evropski ravni in se je kot hipoteza dejansko preverilo v projektu z naslovom *Portfolio v programih za razvijanje ključnih kompetenc (Key Skills Portfolio Assisted Learning - Key PAL)*.

Temeljni **namen projekta** je bil ugotoviti, v koliki meri vpliva uporaba elektronskih orodij za oblikovanje osebne zbirne mape na pridobivanje in razvoj ključnih kompetenc pri mlajših odraslih. Ključne kompetence imajo namreč pomembno vlogo pri doseganju strateškega cilja Evropske unije, ki je, postati »*najbolj konkurenčna in dinamična, na znanju temelječa družba v svetu, sposobna vzdrževati stalno ekonomsko rast z več in boljšimi delovnimi mesti ter večjo socialno povezanostjo.*«¹

Postavljeno hipotezo v projektu so posamezne partnerske države² preverile na konkretnem primeru. ACS je bil vključen v projekt s skupino udeležencev programa *Projektno učenje za mlajše odrasle - PUM*, ki je javno veljavni program, zasnovan kot celovita pomoč mlajšim odraslim brez izobrazbe in temeljnega poklica. Potrdila so se nekatera predvidevanja projektne skupine, da dostop do računalnikov ne predstavlja nujno spodbude za učenje z IKT. Dejstvo, da ta možnost obstaja, ni dovolj za to, da jo potencialni uporabniki tudi izkoristijo. Pogosto se uporabniki s pomanjkljivimi ključnimi kompetencami ne zavedajo tovrstne možnosti za učenje in je praviloma tudi ne izkoristijo. Spodbujanje je v teh primerih izjemnega pomena, kar se je izkazalo tudi v praktičnem delu projekta *Key PAL*.

Udeleženci programa PUM so osebni elektronski portfolijo (eP) oblikovali s pomočjo ELGG platforme (<http://elgg.net/>), ki nudi brezplačen internetni prostor za oblikovanje osebnega eP. Platforma je že sama po sebi predstavljala enega izmed pomembnih animacijskih dejavnikov za pridobivanje ključnih kompetenc s pomočjo IKT, saj je zasnovana tako, da omogoča strukturirano evidentiranje na različne načine pridobljenih znanj, spretnosti in kompetenc, kar posameznike spodbuja k temeljitemu razmisleku o njihovih učnih dejavnostih in dosežkih.

Temeljit razmislek o učnih dejavnostih in predvsem o učnih dosežkih je bil za udeležence programa PUM še kako pomemben. Pri tem so jim bili v oporo njihovi mentorji, ki so jih k tovrstnemu razmisleku spodbujali. Udeleženci so namreč sami poudarili, da so si pred začetkom oblikovanja osebnega eP pomagali z naslednjimi vprašanji: »*Kaj znam?*« in »*V kakšnih kontekstih znam naučeno uporabiti?*« Čeprav jim

¹ Lizbonska strategija. Evropski svet, 2000

² European Institute for E-learning - EIfEL iz Pariza (Francija), School of Second Chance (Francija), Edinburgh University Settlement (Velika Britanija), Careers Wales North West (Velika Britanija), The MRS Consultancy Ltd (Velika Britanija), Deutsches Rotes Kreuz (Nemčija), Paper Free Systems Ltd (Velika Britanija) in Andragoški center Slovenije.

miselnost, »kolikor znaš, toliko vejšaš«, ni bila tuja, so imeli pred začetkom oblikovanja eP občutek, da ne znajo ničesar, ker – po njihovem mnenju - šteje samo formalno pridobljeno znanje, ki pa ga zaenkrat še niso dosegli. S postopnim oblikovanjem eP se je postopno spreminjala tudi njihova miselnost, saj so spoznali, da vsakdo nekaj zna; vsako znanje ima v različnih kontekstih različno vrednost, tudi tisto, ki si ga pridobimo v vsakodnevnih življenjskih situacijah (npr. v ljubiteljskih dejavnostih).

Kot pomembno prednost oblikovanja eP so udeleženci PUM izpostavili, da jih je tovrstno početje spodbudilo k razmišljanju o sebi in drugih, predvsem o tem, kaj drugi od njih pričakujejo in kako jih dejansko vidijo, ter k beleženju lastnih razmislekov in videnj drugih. Za znanja, spretnosti in kompetence, ki so si jih pridobili na različne načine in jih evidentirali v osebni eP, so začeli zbirati tudi dokazila. Njihovega spoznanja, da so se prek vseh navedenih dejavnosti tudi učili, smo se članice projektne skupine še posebej razveselile. Čeprav so imeli nekateri udeleženci dostop do računalnika in interneta le v programu PUM, čeprav so imeli le osnovna znanja s področja IKT in kljub temu da je bila uporaba platforme za oblikovanje eP omogočena le v angleškem jeziku, so udeleženci PUM dosegli zastavljena cilja – tako osebnega kot projektnega. Njihov osebni eP je bil s pomočjo platforme ELGG ob zaključku projekta oblikovan, kar pomeni, da je vseboval evidentirana znanja in spretnosti, ki so si jih pridobili v različnih dejavnostih, ter dokazila, ki so pričala o pridobljenih znanjih. Doseganje osebnega cilja je bilo omogočeno z razvojem ključnih kompetenc, kot so: sposobnost uporabe IKT, sporazumevanje v maternem jeziku, učiti se učiti ter osebnostne in državljanske kompetence. Prav te kompetence so udeleženci PUM izpostavili kot tiste, ki so si jih razvili v procesu oblikovanja eP s pomočjo platforme ELGG, kar govori v prid temu, da je bil dosežen tudi temeljni cilj projekta.

Vera Mlinar (vera.mlinar@acs.si), ACS

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA 2006

Nacionalno odprtje festivala učenja TVU 2006 smo slovesno začeli na Jesenicah

Slovesno odprtje TVU, ki ga je vse od leta 1996 snoval in izpeljal Andragoški center Slovenije, nacionalni koordinator projekta, smo letos prvič prenesli na krajevno raven - na Jesenice. S tem smo želeli počastiti dolgoletna prizadevanja Organizacijskega odbora za pripravo TVU pri Občini Jesenice, ki že deset let pripravlja številne prireditve TVU za vse generacije, s katerimi spodbuja in promovira pomen učenja tako za posameznika kot za širšo lokalno skupnost.

V petek, **13. oktobra 2006**, je udeležence nacionalnega odprtja TVU 2006 pred Gledališčem Toneta Čufarja na Jesenicah sprejel znani kranjski lajnar *Rastislav Rastko Tepina*, ki že dobrih dvajset let zabava številno domačo in tujo občinstvo.

Več kot dvesto prijateljev festivala učenja, dobitnikov priznanj in njihovih predlagateljev ter drugih gostov vseh generacij iz Slovenije je nagovoril gostitelj, župan Jesenic, *Boris Bregant*. Minister za delo, družino in socialne zadeve, *mag. Janez Drobnič*, je v svojem slavnostnem govoru poudaril pomen znanja kot naložbe za prihodnost.

Tako kot vsako leto je bila tudi letos rdeča nit prireditve podelitev priznanj ACS za izjemne učne in strokovne dosežke v izobraževanju odraslih v Sloveniji za leto 2006. V zakladnico dobrih zgledov je bilo doslej vpisanih že 113 posameznikov, skupin, društev, ustanov, podjetij in lokalnih skupnosti, tem pa se je letos pridružilo še trinajst novih dobitnikov priznanj¹. V video-portretih dobitnikov priznanj se zrcalijo trud, prizadevanje, osebni pogum in nesebično delovanje ter neizmerno duhovno bogastvo nagrajenih posameznikov.

Priznanja in knjižna darila, ki so jih prispevale ugledne slovenske založbe, sta izročila *mag. Janez Drobnič* (po njegovem odhodu *Elizabeta Skuber*, predsednica komisije za podeljevanje priznanj ACS za izjemne učne in strokovne dosežke v izobraževanju odraslih) in *dr. Slavica Černoša*, v.d. direktorice ACS, ki je zbrane uvodoma nagovorila še v imenu Andragoškega centra Slovenije.

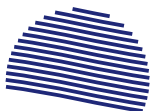
¹ Videoportrete je po scenariju Slavice Borke Kucler (ACS) posnel Dalibor Tosić, zmontiral pa Boštjan Abram (oba Inštitut in akademija za multimedije), ki je portrete tudi predvajal. Glasba in obdelava zvoka sta delo Mateja Pečaverja.

Celoten program, ki ga je spretno povezovala Branka Smole, je zrcalil letošnjo poudarjeno temo *Tedna*, namreč *Evropsko leto mobilnosti delavcev*, namenjeno promociji geografske, socialne in poklicne mobilnosti delavcev. Že to, da smo se s prireditvijo iz Ljubljane preselili na Jesenice, priča o tem. Predstavitve dobitnikov so se prepletle s pisanimi nitmi odličnih učnih dosežkov, ki so jih predstavili številni nastopajoči.

Po prireditvi so se udeleženci zadržali na prijateljskem srečanju, ki ga je obogatila Danica Butinar. Z igranjem na citre je navdušila vse zbrane, ki so si v predverju knjižnice lahko ogledali tudi priložnostno razstavo o promociji vseživljenjskega učenja v Sloveniji in na Jesenicah. Pripravila sta jo *Srečko Krč*, predsednik Organizacijskega odbora za pripravo TVU pri Občini Jesenice, in *Nevenka Kocijančič* iz ACS.

Prireditev sta denarno omogočila Ministrstvo za delo, družino in socialne zadeve in Ministrstvo za šolstvo in šport, kakovost in obseg izpeljave TVU 2006 smo lahko obogatili tudi s pomočjo dragocenih prispevkov naših sponzorjev.

Nevenka Kocijančič (nevenka.kocijancic@acs.si), ACS

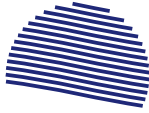
Ovrednotili bomo letošnje dogajanje **Vabilo na srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU 2006**

Vabimo vas na **tretje, evalvacijsko srečanje izvajalcev in koordinatorjev TVU 2006**, ki bo v **torek, 12. decembra 2006**, ob 10. uri v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134a v Ljubljani.

Na srečanju bomo razpravljali o napakah in težavah pri organizaciji letošnjih prireditev, novih priložnostih in uspehih ter predlogih za TVU 2007. Posebno pozornost bomo namenili ovrednotenju dela koordinatorjev TVU, zato je zanje udeležba še posebej pomembna.

Podrobnejši dnevni red je objavljen na spletni strani <http://tvu.acs.si/zarisce/>. Prisrčno vas vabimo, da se sestanka udeležite.

Delovna skupina za TVU

Veseljijo se novega znanja

TVU 2006 na Srednji ekonomski šoli Celje

Od 16. do 20. oktobra 2006 sta na Srednji ekonomski šoli v Celju *Damjana Lourenčič* in *Olga Iskra* že petič organizirali Teden vseživljenjskega učenja. S pripravami smo začeli že meseca septembra. Organizirali smo računalniške tečaje: Word in Excel, internet z elektronsko pošto, digitalna fotografija, desetprstno tipkanje ter mini tečaj osnov francoščine.

Za tečaje je značilno, da smo jih v celoti prilagodili učnim potrebam in različnim življenjskim položajem udeležencev, ki pri svojem delu ne uporabljajo računalnika oziroma so se upokojili, preden se je delo v njihovih službah začelo podrežati informacijski tehnologiji. Največje zanimanje je bilo za tečaje Worda, Excela in interneta, skupno pa smo zabeležili kar 114 udeležencev.

Udeleženci tečajev so bili povsem druga populacija, kot jo srečujemo pri vsakdanjem delu v šoli. Predvsem so starejši in zato jim je uporaba sodobnih tehnoloških pripomočkov tuja. So pa željni znanja in ga z veseljem in hvaležnostjo sprejemajo. To smo občutili tudi predavatelji, kar nam je dalo dodatnih moči za delo v prihodnje!

Za konec naj navedem še nekaj vtisov udeležencev tečaja:

- *»Vedno sem si želela iti na izlet v Pariz. Sedaj ko znam nekaj francoskih besed, moram zares oditi in znanje preizkusiti v praksi.«* (Katja)
- *»Doma imamo računalnik, delo z njim pa mi je predstavljalo problem. Na tečaj sem prišel, da bom lažje brskal po internetu, morda pa se bom sedaj tudi dopisoval po elektronski pošti.«* (Franc)
- *»Veseli me, da so v današnjem času tudi brezplačni tečaji. Pohvalila bi predavatelje za njihov trud in za znanje, ki so nam ga dali. Se vidimo naslednje leto.«* (Natalija)

Srečko Robek (srecko.robek@guest.arnes.si),
Srednja ekonomska šola Celje

O DELU STROKOVNEGA SVETA RS ZA IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH

Spremljamo pobude, mnenja, sklepe...

Dogovori z 42. seje

Člani Strokovnega sveta RS za izobraževanje odraslih so se 28. oktobra 2006 sestali na svoji 42. seji. Obravnavali so zahteve Andragoškega društva Slovenije (ADS)¹, problematiko ugotavljanja enakovrednosti standardov izobraževalnih programov in izobraževanja učiteljev za odrasle ter poročilo o mojstrskih izpitih.

Zahteve Andragoškega društva Slovenije

Strokovni svet v celoti podpira zahteve ADS in predlaga, da jih Ministrstvo za šolstvo in šport (MŠŠ) upošteva pri nadaljnjem sistemskem urejanju vzgoje in izobraževanja in pri pripravi nacionalne strategije vseživljenjskosti učenja. Poleg splošne podpore, ki jo daje zahtevam ADS, člani strokovnega sveta poudarjajo, da je treba začeti spreminjati sistemsko ureditev s sprejetjem ustreznega koncepta, ki postavlja izobraževanje odraslih v enakopraven položaj z izobraževanjem otrok in mladine, in ga opredeljujejo kot komplementaren del celotnega sistema vzgoje in izobraževanja v konceptu in strategiji vseživljenjskosti učenja. Če želimo razvijati sodobno, učečo se družbo in družbo, ki temelji na znanju, ter vpeljevati strategijo vseživljenjskosti učenja, je treba začeti spreminjati sistem takoj in kot prednostne izpostaviti naslednje naloge:

- Sektor RS za izobraževanje odraslih pri MŠŠ preimenovati v direktorat in ga kadrovsko okrepiti; vodja sektorja postane direktor direktorata in s tem pridobi položaj člana kolegija ministra;
- oceniti javni interes države za izobraževanje manj izobraženih odraslih in določiti za to potrebna sredstva;
- določiti javno mrežo za izobraževanje odraslih in jo ustrezno vzdrževati (sofinancirati), s tem pa povečati možnosti za učenje in izobraževanje odraslih;
- jasno opredeliti vlogo in namembnost Andragoškega centra Slovenije (ACS) in organizacijsko razmejiti funkcije svetovalne ustanove po *Zakonu o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja* (Ur. list RS 98/2005) od vloge avtonomne raziskovalne in razvojne ustanove za področje izobraževanja odraslih.

¹ Lista zahtev je bila objavljena v junijski številki letošnjih Novičk, str. 18-25.

Ugotavljanje enakovrednosti standardov izobraževalnih programov in izobraževanja učiteljev

Člani strokovnega sveta so izrazili prepričanje, da je treba čim prej izpeljati postopek za priznavanje enakovrednosti standardov znanj iz programa za odrasle *Usposabljanje za življenjsko uspešnost - Jaz in moje delovno mesto (UŽU - MDM)* s primerljivimi predmeti oziroma njihovimi deli v programih za pridobitev izobrazbe. ACS je pripravil gradivo, kjer so navedene primerjave glede na učne načrte in predmetne kataloge znanj, ki jih je sprejel Strokovni svet RS za splošno izobraževanje.

V zvezi s programi za odrasle je strokovni svet, katerega naloga je tudi, da »*ocenjuje stanje in razvoj izobraževanja odraslih z vidika razvojnih potreb in možnosti družbe in z vidika kakovosti*«, obravnaval priporočila, ki so bila 21. avgusta v posebnem pismu posredovana dekanom fakultet s pedagoškimi študijskimi programi. Ugotovil je, da okvirni seznam ključnih kompetenc in priporočila za prenovo pedagoških študijskih programov izpuščajo kompetence, ki zadevajo izobraževanje odraslih, in posledično andragoške vsebine v celoti. To ni v skladu z *Zakonom o organizaciji in financiranju vzgoje in izobraževanja*, ki za učitelje zahteva pedagoško-andragoško izobrazbo, in z *Merili za ocenjevanje pedagoških študijskih programov*, ki jih je sprejel Svet RS za visoko šolstvo 10. septembra 2004 (Ur. list RS 101/2004) in jasno zahtevajo znanje s področja andragogike.

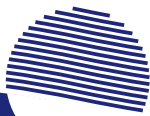
Vseživljenjskega učenja ni mogoče uresničiti brez ustrezno razvitega izobraževanja odraslih kot njegovega sestavnega dela, zato strokovni svet meni, da je treba okvirni seznam kompetenc in posledično navodila za pripravo pedagoških programov ustrezno dopolniti, še posebej, ker v izobraževanju mladih in odraslih največkrat delujejo isti učitelji. V nasprotnem primeru tako izobraženi učitelji ne bodo usposobljeni za izvajanje izobraževanja odraslih, kar bo imelo za vseživljenjsko učenje izrazito negativne posledice.

Poročilo o mojstrskih izpitih

Obrtna zbornica Slovenije je na seji predstavila poročilo o mojstrskih izpitih v letu 2004. Člani strokovnega sveta so z odobravanjem podprli poročilo in izrazili zadovoljstvo, da so se mojstrski izpiti dobro ukoreninili. Menili pa so, da je treba:

- poskrbeti za večjo promocijo mojstrstva, posredno pa tudi poklicnega izobraževanja;
- pedagoško-andragoška znanja obravnavati kot pomembno sestavino izpita (uvajanje sodobnih metod dela in zagotavljanje čim večje lastne dejavnosti kandidatov)
- mojstrske izpite kreditno ovrednotiti.

Irena Komac (irena.komac@gov.si),
Strokovni svet RS za izobraževanje odraslih

IZ SVETA

Sporočilo Evropske komisije o učenju odraslih ***Za učenje ni nikoli prepozno***

Evropska komisija je 23. oktobra letos sprejela sporočilo o učenju odraslih, ki ga je poimenovala Učenje odraslih: *za učenje ni nikoli prepozno*¹, v katerem predstavlja svoj pogled na uresničevanje Lizbonskih sklepov, to pot z vidika učenja odraslih.

Komisija priznava, da obstajajo številne definicije učenja odraslih, vendar učenje odraslih v svojem sporočilu opredeljuje kot *»vse oblike učenja, ki se jih lotevajo odrasli po končanem začetnem izobraževanju in usposabljanju, ne glede na to, kako daleč gre lahko ta proces (npr. vključno s terciarnim izobraževanjem).«*

V sporočilu je ugotovljeno, da so programi, namenjeni učenju odraslih (npr. iz Grundtvig programa ali tisti, ki jih denarno omogoča Evropski socialni sklad), veliko doprinesli k pridobivanju ključnih kompetenc. Komisija pa hkrati ugotavlja, da je še veliko neizkoriščenega potenciala ob izzivih, s katerimi se bodo članice skupnosti soočale v bodoče. Ti so: konkurenčnost, demografske spremembe (staranje prebivalstva) in socialna vključenost. S tega vidika bi morali načrtno spodbujati učenje odraslih. Z besedami sporočila: *»Države članice si ne morejo več privoščiti, da bi bile brez učinkovitega sistema učenja odraslih, vpetega v njihove strategije vseživljenjskega učenja«*, ki bi odraslim zagotavljal dostop do trga dela, socialno vključenost ter jih pripravljaj za dejavno staranje. Zato Komisija vse, ki so povezani z učenjem odraslih, ne samo posameznike in izobraževalne ustanove, temveč tudi vse socialne partnerje, v petih ključnih sporočilih poziva, da ukrepajo.

Odstraniti ovire za udeležbo v učenju

Ovire za udeležbo posameznikov v učenju so lahko rezultat več dejavnikov - od političnih (npr. politika izobraževanja in učenja v državi) in informacijskih (npr. na voljo ni dovolj niti ključnih niti pravočasnih informacij) do tistih, ki zadevajo ponudbo (npr. vstopni in izstopni pogoji, podpora učenju) in povpraševanje (premalo časa, nemotivi-

¹ Communication from the Commission, Adult learning: It is never too late to learn, Commission of the European Communities, Brussels, 23.10.2006, COM(2006)614final, http://ec.europa.eu/education/policies/ill/adultcom_en.htm

ranost za učenje). To je tisto, kar posameznike ovira pri njihovi udeležbi v organiziranem učenju.

Ključno sporočilo št. 1: Ključnega pomena je povečati udeležbo v učenju odraslih in jo narediti pravičnejšo. Vsi socialni partnerji in zainteresirani imajo pri tem pomembno vlogo, s tem, da morajo javne oblasti prevzeti vodilno vlogo pri odstranjevanju ovir promocije povpraševanja, pri čemer bi se morale posebej osredotočiti na manj usposobljeno populacijo. To tudi pomeni, da bo treba razviti visoko kvalitetne svetovalne in informacijske sisteme, ki bodo temeljili na potrebah učečega. Poleg tega bodo potrebne finančne spodbude tako za posameznike kot tudi za vzpostavljanje lokalnih partnerstev.

Zagotoviti kvaliteto učenja odraslih

Slaba kakovost učenja odraslih vodi tudi v slabe dosežke. Kakovost je večplastna, od informiranja in svetovanja do ugotavljanja potreb, podpore pri učenju ter priznavanja, vrednotenja in potrjevanja kompetenc. Ne glede na to, pa so posebne pozornosti potrebni naslednji segmenti: učne metode, kvaliteta osebja, ponudbe in izpeljave.

Ključno sporočilo št. 2: Če želijo spodbuditi kulturo kvalitete v učenju odraslih, bi države članice morale vlagati v izboljšanje učnih metod in učna gradiva prilagoditi potrebam odraslih. Prav tako bi morale sprejeti ukrepe, ki bi vzpostavili začetno in nadaljevalno izobraževanje ter spopolnjevanje osebja, ki dela na področju učenja odraslih. Uvesti bi morale mehanizme zagotavljanja kakovosti in izboljšati izpeljavo.

Priznavanje in vrednotenje učnih dosežkov

Paradigma vseživljenjskega učenja ceni vse vrste učenja – formalno, neformalno in priložnostno. S tega vidika je priznavanje in vrednotenje vsega tega ključnega pomena za strategijo vseživljenjskega učenja. Da bi bila to lahko realnost, bi morale članice še marsikaj postoriti - od tega, da bi v proces vključevale vse socialne partnerje in druge zainteresirane, do tega, da bi zagotovile, da bi cilji izobraževanja in usposabljanja temeljili na učnih dosežkih.

Ključno sporočilo št. 3: V naslednjih petih letih bi morale države članice vzpostaviti sisteme za priznavanje in vrednotenje znanja, pridobljenega z neformalnim in priložnostnim učenjem. Le-ti naj bi temeljili na Skupnih evropskih načelih o vrednotenju in priznavanju (tovrstnega) učenja ob tem, da bi upoštevali tudi doslej pridobljene izkušnje. Razvoj instrumentarija je lahko povezan z razvojem nacionalnih poklicnih kvalifikacij v kontekstu Evropskega kvalifikacijskega ogrodja.

Vlaganje v starajoče prebivalstvo in migrante

Obe populaciji potrebujeta posebno pozornost. Starajoče prebivalstvo zato, da si zagotovi daljše delovno obdobje, pa tudi zato, da se tistim, ki so že v pokoju, zagotovi taka ponudba učenja, ki bo sestavni del njihovega nadaljnjega življenja. Migranti so populacija, pri kateri so velikokrat zanemarjene pridobljene kompetence in tudi izobrazba. S tega vidika bi bilo treba razmišljati o politiki, ki bi podpirala vrednotenje in priznavanje predhodno pridobljenega znanja, ter o tem, kako razširiti učne priložnosti z vidika jezikovne, družbene in kulturne integracije.

Ključno sporočilo št. 4: Države članice bi morale zagotoviti zadostna vlaganja v izobraževanje in usposabljanje starejših in migrantov, predvsem pa bi morale zagotoviti učinkovitost teh s takim izobraževanjem in usposabljanjem, ki bi odgovarjalo potrebam učečih. Prav tako bi morale dvigniti raven zavedanja o pomembni vlogi, ki jo v ekonomiji države imata ti dve skupini prebivalstva.

Kazalci in referenčne vrednosti

Za spremljanje tega, kar se dogaja na posameznih področjih, so potrebni podatki. V primerjavi s področjem obveznega izobraževanja, so podatki za spremljanje izobraževanja in učenja odraslih omejeni in maloštevilni, morda tudi zaradi izredne razpršenosti dejavnosti same.

Ključno sporočilo št. 5: Kakovost in primerljivost podatkov o učenju odraslih se mora še naprej izboljševati. Potreben je boljši vpogled v koristi učenja odraslih in ovire, ki nam to preprečujejo. Potrebni so tudi podatki o izvajalcih, učiteljih in učnih izpeljavah.

Delo Evropske komisije na tem področju, tudi Eurostata, bi se moralo osredotočiti na to, kako najbolje izrabiti obstoječe raziskave in podatke, na izboljševanje in usklajevanje konceptov in definicij ter na večjo pokritost, pogostnost in pravočasnost podatkov. Zaželeni so tudi zanesljivi in dezagregirani podatki po spolu.

Na ravni Evropske komisije so predvidene številne dejavnosti, ki naj bi pripomogle k uresničevanju tega sporočila, čeprav se Komisija zaveda, da je njena vloga le podpora članicam. Za izpeljavo dogovorjenega so odgovorne članice same. Vsekakor pa je predvideno, da bo po posvetovanjih z državami članicami Komisija v letu 2007 pripravila akcijski načrt, ki naj bi zagotovil spremljanje uresničevanja tega sporočila. Podobno so storili ob Memorandumu o vseživljenjskem učenju (http://linux.acs.si/memorandum/prevod/index_h.html).

PONUJAJO VAM

Odkrijte zakone vesolja, ki usmerjajo vaše življenje na poti do obilja!

Več daš, več imaš!

*Roy Goreya*¹, slovenski motivacijski trener, predavatelj, avtor knjižnih uspešnic *Tam, kjer je volja, tam je pot* in *Življenjski diamant* ter dobitnik priznanja Andragoškega centra Slovenije za leto 2001, je izdal svojo tretjo knjigo z naslovom *Več daš, več imaš!*

Knjiga je odlično gradivo za vse tiste, ki verjamete v znanje in vseživljenjsko učenje ter želite živeti polno življenje. Po mnenju številnih bralcev je to knjiga, ki v ljudeh prebuja skrite darove in ustvarja zmagovalce na vseh področjih življenja, hkrati pa na zelo preprost in razumljiv način opisuje temeljne principe uspeha.

Več daš, več imaš! je odličen priročnik za vse, ki se podajate na pot osebne rasti in uspeha. Mnoga praktična načela (npr. *načelo pustiti v miru*), modre misli in naravne zakone, ki jih najdete v knjigi (veliki zakon vesolja, zakoni privlačnosti in vibracije, polarnosti (nasprotij), skladnosti in ritma, relativnosti, vzroka in posledice, zakon obeh spolov ter zakon neprekinjene spremembe energije), lahko uporabljate vsak dan in tako z notranjo preobrazbo spreminjate svojo pojavnost.

V knjigi *Več daš, več imaš!* Roy Goreya na podlagi lastnih življenjskih izkušenj podaja smernice vsem tistim bralcem, ki želite odgovore na naslednja vprašanja:

- Kako odkriti svoje življenjsko poslanstvo in kakšno je?
- Kako prepoznati in uresničiti svoje srčne želje?
- Kaj je vredno več - življenjske izkušnje ali diploma na univerzi?
- Kako postati ustvarjalen novodobni podjetnik?
- Kako razumeti energijo denarja?
- Kako lahko sami sodelujete pri ustvarjanju lastne usode?
- Ali je res, da preteklost trajno zaznamuje vaše življenje?
- Kako se otresti preteklih negativnih vzorcev, ki izhajajo iz družine?

Roy Goreya je prvi naglušni diplomirani ekonomist v Sloveniji. V poglavju o notranji naravnosti, ki je ključ do uspeha, razkriva, kako je svojo naglušnost, ki so jo števil-

¹ Roy Goreya svoje znanje in izkušnje širi v seminarjih, tečajih in delavnicah ter prek spletnih strani <http://www.osebna-rast.com/>, <http://www.boqatenje.net/> in <http://www.magnetformoney.eu/>.

ni imeli za oviro, spremenil v prednost. V poglavju o (so)ustvarjanju svoje resničnosti z mislimi vas knjiga popelje v svet ustvarjalne moči besed, misli ter razporejanja časa in razkrije številna zmotna prepričanja o medijih ter svetu nasploh.

S knjigo avtor predstavi tudi svoj pogled na izobraževalni sistem nove dobe in na lastnih ter tujih primerih pokaže, kolikšna moč se skriva v znanju.

Ob branju te knjige se boste resnično zamislili in odslej zaživel v duhu ustvarjalnosti, ljubezni, dajanja in sprejemanja obilja vsega dobrega. To je knjiga, ki daje več ter prebujja skrite darove v ljudeh! S pomočjo knjige se boste naučili načelo Več daš, več imaš! prenesti v svoje misli, besede in dejanja ter s tem povzročili, da bo svet, v katerem živimo, postal bolj poln, ljubeč in radosten.

Predgovor h knjigi je napisal znani slovenski strokovnjak za trženje in prodajo *mag. Aleš Lisac*, svoja mnenja o knjigi pa so že izrazile nekatere najuspešnejše slovenske in tuje osebnosti, kot so *Randy Gage, Smiljan Mori, Brian Tracy, Franjo Trojnar* in drugi.

Roy Goreya se tudi zaveda, da je v današnjem svetu ključnega pomena, da začnemo razmišljati globalno in ne lokalno, zato je knjigo *Več daš, več imaš!* prevedel v angleški jezik, načrtuje pa tudi prevod v nemški in hrvaški jezik. Knjiga v angleščini je predstavljena na spletni strani <http://www.magnetformoney.eu/>.

Nina Kolar (nina.kolar@osebna-rast.com),
vodja trženja in izobraževanja pri podjetju Osebna Rast, Roy Goreya, s.p.

KOTIČEK JE VAŠ

S klikom do odličnega jezikovnega znanja **Online tečaji tujih jezikov**

Na Dobi v tečaje tujih jezikov že nekaj časa vključujemo tudi e-učenje, saj postaja takšna oblika učenja zaradi hitrega življenjskega tempa vse bolj zanimiva. Takšen način učenja ima veliko prednosti: prilagodljivost časa in kraja izobraževanja ter prilagajanje izobraževanja predznanju in potrebam vsakega posameznika. Namenjen je tako samostojnemu učenju kot tudi skupinskemu učenju prek interneta.

Naš model e-učenja tujega jezika smo v zadnjem letu nadgradili in posodobili. Pri tem smo upoštevali predvsem naravo učenja tujega jezika, ki nujno predvideva interaktivnost. Odločili smo se za kombinacijo online tečaja tujega jezika z delom na jezikovnem portalu in srečanj v živo.

Največja prednost online tečaja je seveda ta, da se lahko vsak posameznik uči ob dnevih in urah, ki mu najbolj ustrezajo, s čimer sam narekuje svoj tempo učenja. Sodobno okolje omogoča, da udeleženec učenje povsem prilagodi svojemu predznanju in svojim potrebam: prilagodi si lahko težavnostno stopnjo, izbere lahko splošnopogovorne ali poslovne vsebine. V program je integrirano prepoznavanje glasu, tako da je poskrbljeno tudi za komunikacijo in izgovorjavo. Pri učenju tujega jezika je namreč najpomembnejši celosten pristop, ki zajema učenje vseh štirih spretnosti: branja, pisanja, poslušanja in sporazumevanja. Vaje in dejavnosti so zelo raznolike, kar naredi program še privlačnejši in zanimivejši. Vsak posameznik si lahko težavnostno stopnjo med tečajem poljubno spreminja, izbere samo določene vsebine, vadi pisanje samo poslovnih pisem, širi besedišče na določeno temo ali ponovi samo slovnične strukture, ki bi jih želel utrditi.

V sklopu online tečajev, ki jih ponujamo na Dobi, je lahko udeležencem ves čas trajanja tečaja na voljo mentor. Naši mentorji so strokovnjaki s področja jezikoslovja, obenem pa so ustrezno usposobljeni za delo s pomočjo interneta. Odgovarjajo na strokovna vprašanja, motivirajo, spodbujajo sodelovanje in komunikacijo, moderirajo in povezujejo. Mentorju okolje omogoča, da natančno spremlja delo in napredovanje udeležencev. Za vsakega udeleženca lahko preveri, koliko časa je porabil za posamezno nalogo, katere naloge so mu povzročale največ težav in pri kateri nalogi je bil najbolj uspešen – vse s ciljem, da vsakemu posamezniku individualno svetuje in ga usmerja.

Ena izmed pomanjkljivosti online načina učenja je zagotovo pomanjkanje konverzacijske in osebne stika z drugimi udeleženci in mentorjem, saj je učenje tujega jezika proces, ki zahteva socialno interakcijo. Kako torej v Dobinih online tečajih rešujemo ti dve pomanjkljivosti? Za vse, ki želijo osebni stik, organiziramo srečanja z mentorjem, ki so lahko individualna ali skupinska. Na uvodnem srečanju se udeleženci natančno seznanijo z načinom in potekom dela v virtualnem učnem okolju. Vmesna srečanja so namenjena pogovoru, fonetiki in reševanju težjih slovničnih vprašanj. Na zaključnem srečanju pa udeleženci skupaj z mentorjem ocenijo uresničitev pričakovanj, pridobljeno znanje in izpeljavo programa. Srečanja tečejo na sedežu Dobe ali preko avdio-video konference za vse tiste, ki se jih zaradi pomanjkanja časa, službene poti oziroma dela v tujini ne morejo udeležiti. Dovolj je samo dostop do interneta.

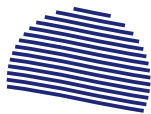
Online tečaji so lahko podprti tudi z jezikovnim portalom, kjer udeleženci na enem mestu najdejo dodatna gradiva za tečaj, povezave do slovarjev, časopisov, interaktivnih vaj na spletu ipd. Portal vsebuje tudi forum in klepetalnico, ki služita tako sinhroni kot asinhroni komunikaciji z drugimi udeleženci in mentorjem. V forumih se odvijajo dejavnosti v obliki diskusij, postavljanja tez, izražanja in izmenjave mnenj ter objav skupinskih izdelkov.

Pri izvajanju online tečajev smo na Dobi zaznali celo določene prednosti asinhronne komunikacije. Frustracija in strah, ki sta stalna spremljevalca večine udeležencev v neposredni komunikaciji oziroma konverzaciji, v virtualnem učnem okolju skoraj izgineta. Udeleženci se lahko na odgovor pripravijo, iščejo po drugih učbenikih, se učijo uporabljati slovarje in brskajo po internetnih virih. Takšen pristop k delu spodbuja njihovo samostojnost in radovednost ter dviguje računalniško pismenost.

Čeprav so bili nekateri udeleženci sprva zadržani in skeptični, je prav vse kar hitro prevzelo navdušenje nad delom v online tečaju in končni rezultat je bila visoka uspešnost in zadovoljstvo. V preteklem šolskem letu je bilo v online tečaje vključenih kar 216 udeležencev. Udeleženci so izpostavili prednosti, ki jih ta oblika nudi, predvsem v smislu večje prilagodljivosti časa in kraja ter večje samostojnosti pri delu, možnosti sooblikovanja programa z vprašanji, ter pohvalili mentorje in njihov individualni pristop. Na zelo pozitiven odziv je naletelo tudi oblikovanje poslovnih situacij udeležencev, ker je takšen način prilagojen njim.

Naše izkušnje torej kažejo, da je takšen način učenja tujega jezika ne samo lažji in bolj sproščen, temveč tudi bolj pester in motivacijski, in kar je najbolj pomembno za učinkovito učenje in dobro znanje tujih jezikov - povsem prilagojen potrebam udeležencev.

Nataša Ritonija (natasa.ritonija@doba.si), DOBA, Maribor

Na poti do znanja

Ponudba e - izobraževanja

Povpraševanje po e-izobraževanju zaposlenih v slovenskih podjetjih je dokaj nizko, vendar se bo, kot kažejo ankete in raziskave, sčasoma začelo premikati na bolje. Tudi ponudnikov, na katere bi se podjetja lahko obrnila po pomoč pri vzpostavitvi takšnega sistema, je že kar nekaj, lahko pa bi jih bilo bistveno več.

Podatki, pridobljeni z anketami, kažejo, da le približno petina podjetij, ki izvajajo izobraževanje oziroma učenje svojih zaposlenih, posega po e-izobraževanju. Tudi primerjava podatkov Slovenije in Evropske unije o uporabi e-izobraževanj in posledično ponudnikov teh storitev potrjuje te nizke rezultate, saj kaže, da se Slovenija giblje v spodnji polovici lestvice. Z večjo informiranostjo delodajalcev (poudarek na prednostih in uspehih e-izobraževanja), agresivnejšim trženjem teh storitev (intenzivnejše oglaševanje in marketing s strani ponudnikov) ter s promoviranjem projektov na to temo (sredstva iz EU in strukturnih skladov), se Slovenija lahko čez čas približa evropski (višji) ravni uporabe takšnih storitev.

Težave v zvezi s predstavitvijo e-izobraževanj potrošnikom se velikokrat pojavijo zaradi napačnega načina predstavitve. Da bi e-izobraževanje lahko v celoti zaživel v stvarnosti, mora izobraževalna ustanova (ponudnik) svoje potencialne naročnike prepričati in predvsem jasno poudariti, v čem je e-izobraževanje dobro oziroma boljše od drugih oblik izobraževanj in kako jim e-izobraževanje lahko pomaga doseči zelene cilje.

E-izobraževanje je alternativa klasičnemu izobraževanju, zato lahko ponudi ustrezne odzive na časovne, ekonomske in prostorske izzive v poslovnem okolju. Zagotavlja torej številne možnosti hitrega dopolnjevanja vsebin in sočasno izvajanje za večje število uporabnikov.

Za potencialnega uporabnika (podjetje) je ena izmed pomembnejših lastnosti e-izobraževanja tudi možnost sprotnega dopolnjevanja e-gradiv. Pomembno je, da je gradivo ustrezno oblikovano in prilagojeno samostojnemu učenju.

Kompleksnost e-gradiva zahteva poseben metodološki pristop, saj je potrebno paziti na ustreznost izbranih informacij, točnost in skladnost (ne prevelike količine podatkov). Po svoji vsebinski zasnovi se učno gradivo za e-izobraževanje ne sme bistveno razlikovati od klasičnega oziroma tiskanega gradiva.

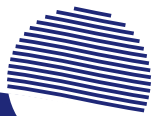
E-gradivo (najbolj pogosti so elektronski učbeniki) ima seveda nekaj prednosti pred klasičnim gradivom. V glavnem so v ospredju naslednje prednosti:

- e-učbenik se lahko oblikuje postopoma;
- vsebina se lahko neprestano dopolnjuje in aktualizira;
- z ustreznim oblikovanjem se lahko približa strukturi programiranega učbenika (informacija, vprašanje ali naloga, povratne informacije);
- možnost kombiniranja posameznih stopenj učnega procesa (uvajanje, obdelovanje novih vsebin, ponavljanje, vaje, preverjanje);
- na zaslonu se prikažejo le temeljne informacije, dodatne se prikažejo le po potrebi.

V zaključku bi rada izpostavila dejstvo, da znanje na področju e-izobraževanja imamo, kljub temu pa je podjetij in drugih organizacij, ki vpeljujejo tovrsten način izobraževanja za lastne potrebe, v Sloveniji še vedno premalo. Predvsem je pri nas premalo razvita misel, da je e-izobraževanje zaradi svoje narave in možnosti, ki jih ponuja, postal alternativni način izobraževanja zaposlenih v podjetjih. Pomemben faktor pri odločanju za e-vsebine je tudi zniževanje stroškov - v krajšem času usvojimo vsaj enako količino znanja kot pri klasičnem izobraževanju. Za porast ponudbe teh storitev bi lahko ponudniki poskrbeli z intenzivnejšo uporabo marketinških tehnik, ki lahko izboljšajo zavedanje in odnos uporabnika do e-izobraževanj, kar pomeni večjo prepoznavnost in uporabnost.

Podrobnejše informacije o ponudbi e-izobraževanja v Sloveniji si lahko preberete v novembrskem Znanju (<http://www.edupool.net/znanje/znanje.htm>).

Maja Majstorovič (info@edupool.si),
zunanja sodelavka Edupoola - ponujamo izobraževanja

PRIPRAVLJAMO

Predstavitve aplikativne dramske metode AV LAB
pri delu z ljudmi

Vabilo na petkovo izobraževalno srečanje

V znanju je moč. Kaj pa posredovanje znanja? Smo res izčrpali že vse možnosti in načine, kako posredovati znanje?

Na tokratnem srečanju, ki ga pripravljamo **15. decembra 2006** ob 9. uri, bo predstavljena metoda AV. Gre za 'mehak' in celosten način pridobivanja znanja, kjer se izkušnje pridobiva spontano, spoznanja pa se zasidrajo globoko v nas. Metodo je možno uporabiti kot aplikativno metodo pri delu z ljudmi, pri uravnavanju in oblikovanju ustvarjalne klime, pri profesionalizaciji odnosov, ter kot izkustveno metodo obdelave učnih in življenjskih vsebin.

Prednost metode je v tem, da se je razvila iz dolgoletne osebne odrske/medijske prakse in se je oblikovala na podlagi podrobnega raziskovanja in analize uporabe glasu in govornice telesa v izpostavljenem odrskem prostoru in v medosebnem sporazumevanju. Preizkušena je pri delu z ljudmi iz različnih strokovnih okolij in mešanih interesnih skupin. Značilna področja uporabe metode AV so: šolstvo, zdravstvene in socialne službe ter sodobna, visoko osveščena podjetja.

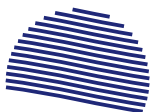
Na srečanju bodo na kratko predstavljene izkušnje iz dosedanjih delavnic, znotraj katerih se povezujejo tisti, ki prenašajo znanje naprej, ne glede na to, v katerih ustanovah delujejo in kako dolgo se že s tem ukvarjajo. Spoznali bomo, da je poudarek na okrepitvi notranje moči izobraževalca, njegove ustvarjalnosti ter raziskovanju njegovih individualnih potencialov. Glavni namen srečanja bo opozoriti na koristi in prednosti tovrstnega načina povezovanja in pomena plemenitenja znanja iz različnih okolij.

Metodo AV nam bo predstavila njena avtorica, *Alenka Vidrih*, univ. dipl. igralka. Javni nastop je del njenega vsakdanjika in hkrati tema njenega raziskovanja. S svojim pedagoškim delom in svetovanjem želi javno nastopanje, kulturo dialoga in nenasilno komuniciranje približati različnim ciljnim skupinam, tudi menedžerjem, novinarjem, odgovornim za odnose z javnostmi, strokovnim delavcem na področju izobraževanja in vsem drugim, ki se zavedajo, da lahko postanejo dobri ali še boljši komunikatorji. V zadnjih letih v svoje delo vnaša pedagoške metode in elemente s področja pomoči z umetnostjo (Art Therapy).

Prisrčno vas vabimo, da se udeležite zadnjega petkovega srečanja v tem letu. Tako kot ponavadi bo trajalo dobro uro, potekalo pa bo v sejni sobi Andragoškega centra Slovenije, Šmartinska 134 a, v Ljubljani.

Prosimo vas, da udeležbo **potrdite najkasneje en dan pred srečanjem** Zdenki Birman Forjanič (tel. 01 5842 571, lahko tudi po faksu 01 5842 550).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

Andragoški center Slovenije

Vabilo na usposabljanje *Osebni izobraževalni načrt*

Organizatorje in vodje izobraževanja, učitelje, mentorje, svetovalce, izvajalce Programa 10.000+ ter pedagoške in andragoške delavce iz izobraževalnih organizacij, ki se ukvarjate z izobraževanjem odraslih in mladine, vabimo na tridnevno izobraževanje ***Osebni izobraževalni načrt***, ki bo **23. in 24. januarja 2007** (1. del) ter **15. februarja 2007** (2. del) na Andragoškem centru Slovenije, Šmartinska 134a v Ljubljani. Program traja 24 ur in je organiziran v treh tematskih sklopih.

Spoznali boste:

- pomen osebnega izobraževalnega načrta z vidika temeljnih značilnosti in posebnosti odraslih v izobraževanju, razvoja družbe in izobraževalnih sistemov;
- načine za spodbujanje in pomoč odraslim pri nastajanju in spremljanju osebnih izobraževalnih načrtov;
- vlogo učitelja in drugih izobraževalcev odraslih pri tem; različne sheme za osebno načrtovanje, spremljanje in vrednotenje izobraževanja.

Obravnavane bodo naslednje teme:

- Opredelitev osebnega izobraževalnega načrta z vidika uporabnikov in umeščenosti v izobraževalni kurikulum,
- Vsebina, oblike in nastajanje osebnih izobraževalnih načrtov,
- Oblikovanje osebnega izobraževalnega načrta kot odnos med učečim in izobraževalcem,
- Vpeljevanje osebnih izobraževalnih načrtov v prakso izobraževalnih organizacij,
- Zaključek in ovrednotenje programa.

Izobraževanje bo vodila *Natalija Žalec*, specialistka andragogike z Andragoškega centra Slovenije. Je soavtorica javnega programa Projektno učenje za mlajše odrasle (PUM)

in utemeljiteljica projektnega učenja v tem programu. Pripravlja in izvaja tudi delavnice o projektnem učenju za različne skupine izobraževalcev. Pri svojem delu preučuje in v praksi razvija različne oblike projektnega učenja za odrasle, med njimi tudi individualne učne projekte.

Delo bo teklo v obliki delavnic kot kombinacija predavanj, samostojnega in skupinskega dela, igre vlog in razprave. Dve delavnici sta namenjeni uvodnemu usposabljanju in načrtovanju vpeljevanja osebnih izobraževalnih načrtov v prakso, ena pa je namenjena plenarni predstavitvi in skupnemu razmišljanju ob seminarskih nalogah, ki jih bodo udeleženci pripravili in ovrednotili v organizaciji, kjer so zaposleni.

Pri delu bodo udeleženci potrebovali tudi priročnik *Osebni izobraževalni načrt*, ki stane 4.991 SIT oziroma 20,83 € (DDV vključen).

Udeleženci končajo program, ko uspešno opravijo projekt. Uspešno zaključen program prinaša 1,5 točke, udeleženci dobijo potrdilo Ministrstva za šolstvo in šport.

Za udeležence iz organizacij, vključenih v Program 10.000+, je udeležba brezplačna, za druge udeležence je kotizacija 49.000 SIT oziroma 204,47 € (+ DDV).

Podroben opis programa in prijavnico najdete na spletni strani <http://www.izobrazevanje.acs.si/temeljno>, lahko pa vam ju pošljemo tudi po pošti.

Vaše prijave pričakujemo najkasneje do **petka, 12. januarja 2007**, na naslov: Andragoški center Slovenije, Šmartinska 134a, Ljubljana, ali po faksu: 01 5842 550.

Podrobnejše informacije dobite pri Zdenki Birman Forjanič (tel.: 01 5842 571).

Zdenka Birman Forjanič (zdenka.birman.forjanic@acs.si), ACS

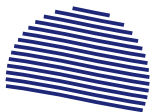

POSVETI, KONFERENCE

ICAE Seventh World Assembly
(Sedmo svetovno zborovanje ICAE)

Adults' Right to Learn: Convergence, Solidarity and Action
(Pravica odraslih do učenja : zbliževanje, solidarnost in delovanje)
Nairobi, Kenija, 17. do 19. januar 2007

Vse informacije o zborovanju so objavljene na spletnih straneh <http://www.icae.org.uy/>,
pišete pa lahko na e-naslov: secretariat@icae.org.uy.

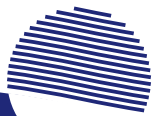

Ninth International LLine Conference
(9. mednarodna konferenca Vseživljenjsko
učenje v Evropi)

Learning Regions - Learning Cities
(Učeče se regije - učeča se mesta)

Rovaniemi, Laponska, 18. do 20. januar 2007

Informacije o konferenci dobite na sedežu LLine (Eeva Siirala, Managing Editor, LLine, KVS Foundation (Kansanvalistusseura), Haapaniemenkatu 7-9, FIN-00530 HELSINKI, Finland; tel.: +358 (0) 207 511591; faks: +358 (0)207 511502) in na spletni strani <http://www.lline.fi>.

NOVOSTI IZ KNJIŽNICE ACS

Bralcem Novičk sporočamo, da bo knjižnica ACS odprta za obiskovalce v sredo in petek od 10. - 12. ure ter v ponedeljek in četrtek od 14. - 16. ure. Vabljeni!

DÜRR, Karlheinz

Strategije za učenje demokratičnega državljanstva / Karlheinz Dürr, Vedrana Spajić-Vrkas, Isabel Ferreira-Martins ; (prevod iz angleškega besedila Mojca Sardoč in Mitja Sardoč). - Ljubljana : Informacijsko dokumentacijski center Sveta Evrope pri Narodni in univerzitetni knjižnici, 2005. - 73 str. : ilustr. ; 29 cm. - (Zbirka Slovenija in Svet Evrope ; št. 35) (Projekt Izobraževanje za demokratično državljanstvo)

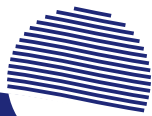
EIGHT in ten : adult learners in further education: the report of the Independent Committee of Enquiry invited by the National Institute of Adult Continuing Education to review the state of adult learning in colleges of further education in England. - Leicester : National Institute of Adult Continuing Education = NIACE, cop. 2005. - 63 str. ; 22 cm : graf. prikazi, tabele

EUROPAS Zukunft - unsere Aufgabe : Aktionen - Standpunkte - Materialien / Jochen Leyhe (Hrsg.). - Bonn : Institut für Internationale Zusammenarbeit des Deutschen Volkshochschul-Verbandes e.V. (IIZ/DVV), cop. 2005. - 159 str. : ilustr. ; 21 cm. - (Internationale Perspektiven der Erwachsenenbildung = International perspectives in adult education ; 45). V publikaciji so objavljeni prispevki s posveta "Europas Zukunft - unsere Aufgabe!", Der 2. Europatag der deutschen Volkshochschulen, Berlin, 16.-18.-marec 2004.

FASOKUN, Thomas

The psychology of adult learning in Africa / Thomas Fasokun, Anne Katahoire, Akpovire Oduaran. - Hamburg : Unesco Institute for Education ; Cape Town : Pearson Education, cop. 2005. - XVII, 172 str. : ilustr. ; 24 cm. - (African perspectives on adult learning)

Peter Monetti (knjiznica@acs.si), ACS

Programoteka

javnoveljavni in izobraževalni programi za odrasle

www.acs.si/programoteka

Objavljamo javnoveljavne izobraževalne programe, ki so

* oblikovani izključno za odrasle

* na novo oblikovani v skladu z veljavno šolsko zakonodajo ali jim je bila v skladu z novo zakonodajo podaljšana veljavnost

TVU
2006

TEDEN VSEŽIVLJENJSKEGA UČENJA

16. - 22. 10. 2006

Deset let za Slovenijo, učečo se deželo

<http://tvu.acs.si>

IZOBRAŽEVANJE ODRASLIH V SLOVENIJI IZVAJALCI IN PROGRAMI 2006/2007

pregled več tisoč izobraževalnih programov in številnih organizacij po vsej Sloveniji

- Na spletni strani: www.acs.si/pregled

<http://izobrazevanje.acs.si>

IZOBRAŽEVALNA PONUDBA ACS

Objavljamo izobraževalne programe, ki jih za izobraževalce odraslih izvajamo v šolskem letu 2006/2007

- izobraževalni programi
- strokovna, informativna in izobraževalna srečanja
- aktualna izobraževanja ACS

na spletni strani **www.acs.si**

* za tiste, ki se želite izobraževati

* in za tiste, ki sami izobražujete

svetovalni kotiček ACS

